

# SADRŽAJ

|                                                                                                                                                                       |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Uvodna riječ . . . . .                                                                                                                                                | 5         |
| Kratice i znakovi . . . . .                                                                                                                                           | 7         |
| <b>UVOD . . . . .</b>                                                                                                                                                 | <b>9</b>  |
| 1. PODRIJETLO HRVATSKOGA JEZIKA . . . . .                                                                                                                             | 9         |
| 2. OBLIKOVANJE HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA . . . . .                                                                                                                 | 11        |
| A. OPĆE ODREDNICE . . . . .                                                                                                                                           | 11        |
| B. POVIJESNI RAZVOJ . . . . .                                                                                                                                         | 13        |
| a. Prvo razdoblje: od početka pismenosti do kraja 14. st. . . . .                                                                                                     | 13        |
| a) Počeci pismenosti . . . . .                                                                                                                                        | 13        |
| b) 13-14. st. . . . .                                                                                                                                                 | 14        |
| c) Opća obilježja prvoga razdoblja . . . . .                                                                                                                          | 15        |
| b. Drugo razdoblje: 15-16. st. . . . .                                                                                                                                | 18        |
| a) 15. st. — svjesno prevladavanje dijalekatskih granica . . . . .                                                                                                    | 18        |
| b) 16. st. — književnost na sva tri narječja, nastavak međudijalekatskih veza . . . . .                                                                               | 19        |
| c. Treće razdoblje: 17. st. i prva polovina 18. st. — prvenstvo štokavštine u ulozi hrvatskoga književnog jezika; oblikovanje kajkavske književne koine . . . . .     | 22        |
| d. Četvrto razdoblje: od polovine 18. st. do 30-ih godina 19. st. — oblikovanje novoštokavštine kao jezičnog standarda većine Hrvata . . . . .                        | 25        |
| e. Peto razdoblje: od 30-ih godina do kraja 19. st. — zajednički književni jezik na štokavskoj osnovi; sukobi ilirskih i karadžićevskih jezičnih koncepcija . . . . . | 27        |
| f. Šesto razdoblje: kraj 19. i 20. st. — normiranje i stabilizacija hrvatskoga jezičnog standarda . . . . .                                                           | 34        |
| <b>FONETIKA I FONOLOGIJA . . . . .</b>                                                                                                                                | <b>39</b> |
| Glas i fonem . . . . .                                                                                                                                                | 39        |
| Alofoni . . . . .                                                                                                                                                     | 40        |
| Odnos fonema i njihovih glasovnih ostvarenja . . . . .                                                                                                                | 42        |
| Opis i dioba glasova . . . . .                                                                                                                                        | 43        |
| Nastajanje glasova . . . . .                                                                                                                                          | 43        |
| Glasovi po akustičkim svojstvima . . . . .                                                                                                                            | 45        |
| Glasovi po tvorbenim svojstvima . . . . .                                                                                                                             | 48        |
| Samoglasnici . . . . .                                                                                                                                                | 49        |
| Suglasnici . . . . .                                                                                                                                                  | 50        |
| Fonološka opreka i minimalni par . . . . .                                                                                                                            | 53        |
| Inventar fonema u hrvatskome književnom jeziku . . . . .                                                                                                              | 54        |
| Raspodjela fonema i fonemskih skupova . . . . .                                                                                                                       | 55        |
| Slog . . . . .                                                                                                                                                        | 55        |
| Pravila o raspodjeli fonema . . . . .                                                                                                                                 | 56        |
| A. Ograničenja u raspodjeli suglasnika s obzirom na različita akustička i artikulacijska svojstva . . . . .                                                           | 60        |
| B. Ograničenja u raspodjeli suglasnika s obzirom na ista ili slična artikulacijsko-akustička svojstva . . . . .                                                       | 62        |

|                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------|-----|
| Pismo . . . . .                                                | 64  |
| Prozodijski sustav . . . . .                                   | 66  |
| Naglasna svojstva samostalnih riječi . . . . .                 | 67  |
| Raspodjela naglasaka i zanaglasne dužine . . . . .             | 69  |
| Izgovorna (naglasna) cjelina . . . . .                         | 71  |
| Uloga prozodijskih jedinica . . . . .                          | 73  |
| Rečenična intonacija i rečenični naglasak . . . . .            | 74  |
| <b>MORFONOLOGIJA</b> . . . . .                                 | 76  |
| Promjene u fonemskom sastavu morfema . . . . .                 | 76  |
| Alternacije . . . . .                                          | 76  |
| Fonološki uvjetovane alternacije . . . . .                     | 77  |
| Jednačenje suglasnika po zvučnosti . . . . .                   | 77  |
| Jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe . . . . .               | 78  |
| Ispadanje (gubljenje) suglasnika . . . . .                     | 79  |
| Morfološki i tvorbeno uvjetovane alternacije . . . . .         | 80  |
| Nepostojani samoglasnici . . . . .                             | 80  |
| Prije Glas . . . . .                                           | 80  |
| Proširivanje . . . . .                                         | 81  |
| Vokalizacija . . . . .                                         | 83  |
| Palatalizacija . . . . .                                       | 83  |
| Sibilarizacija . . . . .                                       | 84  |
| Jotacija . . . . .                                             | 85  |
| Ispadanje pojedinačnog suglasnika i sloga . . . . .            | 86  |
| Alternacije suglasničkih skupova . . . . .                     | 87  |
| Alternacije <i>ije, je, e, i, Ø</i> . . . . .                  | 88  |
| Pomicanje naglasaka . . . . .                                  | 91  |
| Oslabljeno pomicanje naglasaka . . . . .                       | 92  |
| Neoslabljeno pomicanje naglasaka . . . . .                     | 92  |
| <b>MORFOLOGIJA</b> . . . . .                                   | 95  |
| Riječ . . . . .                                                | 95  |
| Morfem . . . . .                                               | 96  |
| Oblici riječi . . . . .                                        | 98  |
| Vrste riječi . . . . .                                         |     |
| <b>IMENICE</b> . . . . .                                       | 99  |
| 1. Leksičke osobine . . . . .                                  | 100 |
| 2. Gramatičke osobine . . . . .                                | 101 |
| 3. Oblici . . . . .                                            | 103 |
| Vrsta <i>a</i> . . . . .                                       | 103 |
| Imenice muškog roda . . . . .                                  | 104 |
| 1. Imenice s nastavkom <i>-Ø</i> . . . . .                     | 104 |
| 2. Imenice s nastavkom <i>-o</i> ili <i>-e</i> . . . . .       | 112 |
| Naglasak . . . . .                                             | 113 |
| Pregled tipova . . . . .                                       | 116 |
| Imenice srednjeg roda . . . . .                                | 140 |
| 1. Imenice koje u nom. jedn. završavaju na <i>-o</i> . . . . . | 140 |
| 2. Imenice koje u nom. jedn. završavaju na <i>-e</i> . . . . . | 142 |
| Naglasak . . . . .                                             | 145 |
| Pregled tipova . . . . .                                       | 145 |
| Vrsta <i>e</i> . . . . .                                       | 152 |
| Imenice na <i>-a</i> . . . . .                                 | 152 |

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| Dvosložne imenice na -o i -e s dugouzlaznim naglaskom . . . . .             | 155 |
| Imenica <i>mati</i> . . . . .                                               | 156 |
| Naglasak . . . . .                                                          | 156 |
| Pregled sklonidbe po tipovima . . . . .                                     | 157 |
| Vrsta <i>i</i> . . . . .                                                    | 167 |
| Naglasak . . . . .                                                          | 169 |
| Pregled sklonidbe po tipovima . . . . .                                     | 170 |
| PRIDJEVI . . . . .                                                          | 173 |
| 1. Leksičke osobine . . . . .                                               | 173 |
| 2. Gramatičke osobine . . . . .                                             | 174 |
| 3. Oblici . . . . .                                                         | 175 |
| Određeni vid . . . . .                                                      | 177 |
| Upotreba određenog i neodređenog vida pridjeva . . . . .                    | 179 |
| 4. Poimeničeni pridjevi . . . . .                                           | 180 |
| 5. Stupnjevanje pridjeva (komparacija) . . . . .                            | 181 |
| 1. Značenje . . . . .                                                       | 181 |
| 2. Tvorba . . . . .                                                         | 182 |
| Naglasak . . . . .                                                          | 183 |
| Pregled sklonidbe po tipovima . . . . .                                     | 184 |
| ZAMJENICE . . . . .                                                         | 203 |
| 1. Značenje . . . . .                                                       | 203 |
| 2. Oblici . . . . .                                                         | 208 |
| a) Lične zamjenice . . . . .                                                | 208 |
| b) Ostale zamjenice i zamjenički pridjevi <i>sav</i> i <i>sâm</i> . . . . . | 210 |
| BROJEVI . . . . .                                                           | 214 |
| 1. Značenje . . . . .                                                       | 214 |
| 2. Sastav . . . . .                                                         | 214 |
| 3. Oblici . . . . .                                                         | 215 |
| a) Glavni brojevi . . . . .                                                 | 215 |
| b) Redni brojevi . . . . .                                                  | 218 |
| c) Zbirni brojevi . . . . .                                                 | 218 |
| d) Brojni pridjevi . . . . .                                                | 220 |
| e) Brojne imenice . . . . .                                                 | 221 |
| GLAGOLI . . . . .                                                           | 222 |
| I. Značenje . . . . .                                                       | 222 |
| Glagoli po načinu radnje . . . . .                                          | 223 |
| II. Kategorije . . . . .                                                    | 225 |
| 1. Način . . . . .                                                          | 225 |
| 2. Vid . . . . .                                                            | 225 |
| 3. Lice . . . . .                                                           | 229 |
| 4. Stanje . . . . .                                                         | 229 |
| 5. Prelaznost . . . . .                                                     | 230 |
| 6. Vrijeme . . . . .                                                        | 232 |
| III. Oblici . . . . .                                                       | 233 |
| Glagolske osnove i nastavci . . . . .                                       | 234 |
| Podjela glagola po morfološkim vrstama . . . . .                            | 235 |
| 1. Infinitiv . . . . .                                                      | 235 |
| 2. Prezent . . . . .                                                        | 236 |
| 3. Aorist . . . . .                                                         | 238 |
| 4. Imperfekt . . . . .                                                      | 239 |
| 5. Perfekt . . . . .                                                        | 240 |
| 6. Pluskvamperfekt . . . . .                                                | 241 |

|                                       |            |
|---------------------------------------|------------|
| 7. Futur prvi . . . . .               | 241        |
| 8. Futur drugi . . . . .              | 242        |
| 9. Imperativ . . . . .                | 242        |
| 10. Kondicional prvi . . . . .        | 244        |
| 11. Kondicional drugi . . . . .       | 244        |
| 12. Optativ . . . . .                 | 244        |
| 13. Prilog sadašnji . . . . .         | 244        |
| 14. Prilog prošli . . . . .           | 245        |
| 15. Pridjev radni . . . . .           | 245        |
| 16. Pridjev trpni . . . . .           | 246        |
| 17. Trpni lik . . . . .               | 247        |
| Pregled oblika po vrstama . . . . .   | 248        |
| Prva vrsta . . . . .                  | 248        |
| Druga vrsta . . . . .                 | 256        |
| Treća vrsta . . . . .                 | 257        |
| Četvrta vrsta . . . . .               | 259        |
| Peta vrsta . . . . .                  | 260        |
| Šesta vrsta . . . . .                 | 269        |
| Nepravilni glagoli . . . . .          | 271        |
| <b>PRILOZI . . . . .</b>              | <b>273</b> |
| 1. Značenje . . . . .                 | 273        |
| 2. Stupnjevanje . . . . .             | 274        |
| 3. Porijeklo . . . . .                | 275        |
| Složeni prilozi . . . . .             | 276        |
| <b>PRIJEDLOZI . . . . .</b>           | <b>277</b> |
| 1. Služba . . . . .                   | 277        |
| 2. Sastav . . . . .                   | 278        |
| 3. Značenje . . . . .                 | 278        |
| 4. Oblici . . . . .                   | 280        |
| <b>VEZNICI . . . . .</b>              | <b>281</b> |
| <b>ČESTICE . . . . .</b>              | <b>282</b> |
| <b>UZVICI . . . . .</b>               | <b>283</b> |
| <b>TVORBA RIJEČI . . . . .</b>        | <b>285</b> |
| Motiviranost riječi . . . . .         | 285        |
| Tvorbeni uzorak . . . . .             | 286        |
| Semantička analiza . . . . .          | 287        |
| Proizvodnost i plodnost . . . . .     | 288        |
| Osnova i korijen . . . . .            | 288        |
| Vezani leksički morfem . . . . .      | 289        |
| Tvorbena analiza . . . . .            | 290        |
| Tvorbeni načini . . . . .             | 293        |
| Sufiksalna tvorba . . . . .           | 294        |
| Prefiksalna tvorba . . . . .          | 295        |
| Prefiksarno-sufiksna tvorba . . . . . | 296        |
| Slaganje . . . . .                    | 296        |
| Složeno-sufiksna tvorba . . . . .     | 298        |
| Srastanje . . . . .                   | 298        |
| Tvorba složenih skraćenica . . . . .  | 299        |
| Uzorak početnih slova . . . . .       | 299        |
| Slogovni uzorak . . . . .             | 300        |

|                                                                                    |            |
|------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Mješoviti uzorak . . . . .                                                         | 300        |
| Preobrazba . . . . .                                                               | 300        |
| Mješovite tvorenice . . . . .                                                      | 302        |
| Analoška tvorba . . . . .                                                          | 302        |
| Prevođenje . . . . .                                                               | 303        |
| Tvorbeno značenje . . . . .                                                        | 303        |
| Mocijska tvorba . . . . .                                                          | 304        |
| <b>TVORBA IMENICA . . . . .</b>                                                    | <b>305</b> |
| Sufiksalsna tvorba . . . . .                                                       | 305        |
| Osobne imenice . . . . .                                                           | 306        |
| Imenice za muške osobe . . . . .                                                   | 306        |
| Vršitelj radnje . . . . .                                                          | 306        |
| Nositelj osobine . . . . .                                                         | 309        |
| Ostala značenja . . . . .                                                          | 309        |
| Imenice za ženske osobe . . . . .                                                  | 310        |
| Imenice za muške i za ženske osobe . . . . .                                       | 312        |
| Etnici . . . . .                                                                   | 313        |
| Imenice za životinje . . . . .                                                     | 315        |
| Imenice za biljke . . . . .                                                        | 316        |
| Imenice za stvari . . . . .                                                        | 316        |
| Zbirne imenice . . . . .                                                           | 318        |
| Mjesne imenice . . . . .                                                           | 319        |
| Mislene imenice . . . . .                                                          | 321        |
| Radne imenice . . . . .                                                            | 322        |
| Ostale značenjske skupine . . . . .                                                | 325        |
| Imenice koje znače različite igre . . . . .                                        | 325        |
| Imenice koje znače razna plaćanja, poreze, takse . . . . .                         | 325        |
| Imenice koje znače dio cjeline . . . . .                                           | 325        |
| Imenice koje znače narječja i govore . . . . .                                     | 325        |
| Imenice s obilježenim značenjem . . . . .                                          | 326        |
| Umanjenice . . . . .                                                               | 326        |
| Umanjenice od imenica muškoga roda . . . . .                                       | 326        |
| Umanjenice od imenica ženskoga roda . . . . .                                      | 327        |
| Umanjenice od imenica srednjega roda . . . . .                                     | 327        |
| Umanjenice od imenica različitih rodova . . . . .                                  | 328        |
| Uvećanice . . . . .                                                                | 328        |
| Imenice odmila . . . . .                                                           | 329        |
| Pregled sufiksalsne tvorbe imenica . . . . .                                       | 330        |
| Prefiksalsna tvorba . . . . .                                                      | 332        |
| Pregled prefiksalsne tvorbe imenica . . . . .                                      | 334        |
| Prefiksalsno-sufiksalsna tvorba . . . . .                                          | 334        |
| Složeno-nesufiksalsna tvorba (čisto slaganje) . . . . .                            | 335        |
| Složenice sa spojnikom -o- . . . . .                                               | 337        |
| Složenice s imeničkom osnovom u prvome dijelu . . . . .                            | 338        |
| Složenice s pridjevskom osnovom u prvome dijelu . . . . .                          | 340        |
| Složenice s dva morfološka uzorka . . . . .                                        | 341        |
| Složenice s brojnom osnovom u prvome dijelu . . . . .                              | 342        |
| Složenice sa zamjeničkom osnovom u prvome dijelu . . . . .                         | 344        |
| Složenice sa spojnikom -o- i vezanim leksičkim morfemom u drugome dijelu . . . . . | 346        |
| Složenice sa spojnikom -Ø- . . . . .                                               | 349        |
| Složenice sa spojnikom -Ø- i leksemom u drugome dijelu . . . . .                   | 349        |
| Složenice sa spojnikom -Ø- i vezanim leksičkim morfemom u drugome dijelu . . . . . | 350        |
| Složenice s vezanim leksičkim morfemom u prvome dijelu . . . . .                   | 351        |
| Složenice s vezanim leksičkim morfemom u oba dijela . . . . .                      | 355        |

|                                                                         |            |
|-------------------------------------------------------------------------|------------|
| Složeno-sufiksalna tvorba . . . . .                                     | 355        |
| <b>TVORBA PRIDJEVA . . . . .</b>                                        | <b>357</b> |
| Sufiksalna tvorba . . . . .                                             | 357        |
| Opisni pridjevi . . . . .                                               | 357        |
| Opisni pridjevi s općim značenjem . . . . .                             | 357        |
| Opisni pridjevi s posebnim značenjem . . . . .                          | 358        |
| Pridjevi koji znače sličnost . . . . .                                  | 359        |
| Pridjevi koji znače opskrbljenost i obilje . . . . .                    | 359        |
| Pridjevi koji znače mogućnost i sklonost . . . . .                      | 359        |
| Pridjevi koji znače svojstvo vezano uz glagolsku radnju . . . . .       | 360        |
| Pojačajni pridjevi . . . . .                                            | 361        |
| Pridjevske umanjenice . . . . .                                         | 361        |
| Posvojni pridjevi . . . . .                                             | 362        |
| Sufiksi -ov, -ev, -in, -ljev . . . . .                                  | 362        |
| Sufiksi -ji/-i, -inji . . . . .                                         | 363        |
| Sufiksi -ski/-ki, -ovski/-evski, -inski, -ički, -ački, -anski . . . . . | 364        |
| Sufiksi -ni, -ani, -eni, -ovni, -evni . . . . .                         | 365        |
| Sufiksi -nji, -šnji, -ašnji . . . . .                                   | 366        |
| Sufiks -ači . . . . .                                                   | 366        |
| Pregled sufiksalne tvorbe pridjeva . . . . .                            | 367        |
| Prefiksalna tvorba . . . . .                                            | 368        |
| Opisni pridjevi . . . . .                                               | 368        |
| Umanjenice . . . . .                                                    | 368        |
| Uvećanice . . . . .                                                     | 368        |
| Pridjevi s nepotpunim svojstvom . . . . .                               | 368        |
| Pridjevi sa suprotnim ili zanijekanim svojstvom . . . . .               | 368        |
| Odnosni pridjevi . . . . .                                              | 369        |
| Pregled prefiksalne tvorbe pridjeva . . . . .                           | 369        |
| Prefiksarno-sufiksalna tvorba . . . . .                                 | 369        |
| Složeno-nesufiksalna tvorba (čisto slaganje) . . . . .                  | 370        |
| Složeno-sufiksalna tvorba . . . . .                                     | 371        |
| <b>TVORBA GLAGOLA . . . . .</b>                                         | <b>372</b> |
| Sufiksalna tvorba . . . . .                                             | 372        |
| I. Od glagola . . . . .                                                 | 372        |
| A. S razlikom u vidu . . . . .                                          | 372        |
| 1. Imperfektivizacija . . . . .                                         | 372        |
| 2. Perfektivizacija . . . . .                                           | 374        |
| B. Bez razlike u vidu . . . . .                                         | 374        |
| 1. Iterativizacija . . . . .                                            | 374        |
| 2. Deminutivni i pejorativni glagoli . . . . .                          | 375        |
| 3. Pejorativni glagoli . . . . .                                        | 375        |
| II. Od imenica . . . . .                                                | 376        |
| III. Od pridjeva . . . . .                                              | 377        |
| IV. Od ostalih vrsta riječi . . . . .                                   | 377        |
| Pregled sufiksalne tvorbe glagola . . . . .                             | 377        |
| Prefiksalna tvorba . . . . .                                            | 379        |
| I. Načini . . . . .                                                     | 379        |
| II. Pojedinačni prefiksi . . . . .                                      | 380        |
| Pregled prefiksalne tvorbe glagola . . . . .                            | 385        |
| Prefiksarno-sufiksalna tvorba . . . . .                                 | 386        |
| <b>TVORBA PRILOGA . . . . .</b>                                         | <b>387</b> |
| Sufiksalna tvorba . . . . .                                             | 387        |
| Prefiksalna tvorba . . . . .                                            | 388        |

|                                                    |            |
|----------------------------------------------------|------------|
| Prefiksarno-sufiksarna tvorba . . . . .            | 389        |
| Slaganje . . . . .                                 | 389        |
| Srastanje . . . . .                                | 389        |
| <b>SINTAKSA . . . . .</b>                          | <b>391</b> |
| Odredba . . . . .                                  | 391        |
| <b>REČENICA . . . . .</b>                          | <b>391</b> |
| Izreka . . . . .                                   | 391        |
| Diskurz . . . . .                                  | 392        |
| Opseg diskurza . . . . .                           | 392        |
| Nezavršen diskurz . . . . .                        | 392        |
| Rečenica . . . . .                                 | 393        |
| Rečenična granica . . . . .                        | 393        |
| <b>PREOBLIKE . . . . .</b>                         | <b>394</b> |
| <b>POVEZIVANJE REČENICA . . . . .</b>              | <b>394</b> |
| Preoblike u povezivanju . . . . .                  | 395        |
| <b>GRAMATIČKO USTROJSTVO REČENICE . . . . .</b>    | <b>396</b> |
| Nizanje i slaganje riječi . . . . .                | 396        |
| Otvaranje mjesta i uvrštavanje . . . . .           | 396        |
| Obavijest i zalihost . . . . .                     | 397        |
| Osnovno gramatičko ustrojstvo rečenice . . . . .   | 397        |
| <b>OBAVIJESNO USTROJSTVO REČENICE . . . . .</b>    | <b>398</b> |
| <b>SADRŽAJNO USTROJSTVO REČENICE . . . . .</b>     | <b>398</b> |
| <b>PREDIKAT . . . . .</b>                          | <b>400</b> |
| Predikatne riječi . . . . .                        | 400        |
| Glagolski predikat . . . . .                       | 400        |
| Imenski predikat . . . . .                         | 401        |
| Predikatni proširci . . . . .                      | 403        |
| Neizrečeni predikat . . . . .                      | 404        |
| Izostavljanje enklitičkih oblika i spone . . . . . | 404        |
| Predikatne kategorije . . . . .                    | 405        |
| Kategorija lica . . . . .                          | 405        |
| Kategorija vida . . . . .                          | 406        |
| Kategorija vremena . . . . .                       | 406        |
| Gotovost i negotovost . . . . .                    | 406        |
| Sadašnjost . . . . .                               | 408        |
| Apsolutna ili prava sadašnjost . . . . .           | 408        |
| Relativna ili neprava sadašnjost . . . . .         | 408        |
| Gotova sadašnjost . . . . .                        | 410        |
| Apsolutna gotova sadašnjost . . . . .              | 410        |
| Relativna gotova sadašnjost . . . . .              | 411        |
| Prošlost . . . . .                                 | 412        |
| Apsolutna ili prava prošlost . . . . .             | 412        |
| Relativna ili neprava prošlost . . . . .           | 413        |
| Gotova prošlost . . . . .                          | 414        |
| Pretprošlost . . . . .                             | 414        |
| Budućnost . . . . .                                | 415        |
| Apsolutna ili prava budućnost . . . . .            | 415        |
| Relativna ili neprava budućnost . . . . .          | 415        |
| Gotova budućnost . . . . .                         | 416        |

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| Relativna gotova budućnost . . . . .                                 | 416 |
| Kategorija načina . . . . .                                          | 416 |
| Indikativ . . . . .                                                  | 416 |
| Imperativ . . . . .                                                  | 417 |
| Kondicional . . . . .                                                | 417 |
| Optativ . . . . .                                                    | 418 |
| SUBJEKT . . . . .                                                    | 421 |
| Slaganje subjekta s predikatom u licu . . . . .                      | 421 |
| Neizrečeni ili skriveni subjekt . . . . .                            | 422 |
| Infinitiv kao subjekt . . . . .                                      | 422 |
| Slaganje subjekta s predikatom u broju . . . . .                     | 423 |
| Slaganje subjekta s predikatom u rodu . . . . .                      | 423 |
| Izricanje subjekta . . . . .                                         | 423 |
| Sročnost . . . . .                                                   | 424 |
| Slaganje po obliku . . . . .                                         | 424 |
| Slaganje po smislu . . . . .                                         | 425 |
| Besubjektne rečenice . . . . .                                       | 427 |
| ADVERBNA OZNAKA . . . . .                                            | 428 |
| Parafraza . . . . .                                                  | 428 |
| Adverbne oznake po sadržaju i načinu izricanja . . . . .             | 429 |
| OBJEKT . . . . .                                                     | 431 |
| Rekcija . . . . .                                                    | 431 |
| Vrste objekta . . . . .                                              | 431 |
| Izravni objekt . . . . .                                             | 432 |
| Glagoli kojima radnja zahvaća i mijenja objekt . . . . .             | 432 |
| Glagoli kojima radnja uspostavlja neki odnos prema objektu . . . . . | 434 |
| Glagoli kojima radnja izriče prostorne i vremenske odnose . . . . .  | 435 |
| Dva objekta u akuzativu . . . . .                                    | 435 |
| Objekt uz izraze slične glagolima . . . . .                          | 435 |
| Genitiv partitivni . . . . .                                         | 435 |
| Proširci uz prelazne glagole . . . . .                               | 436 |
| Neizravni objekt . . . . .                                           | 436 |
| Objekt u genitivu . . . . .                                          | 436 |
| Objekt u dativu . . . . .                                            | 438 |
| Objekt u dativu uz predikatni infinitiv . . . . .                    | 440 |
| Objekt u dativu uz druge predikatne riječi . . . . .                 | 440 |
| Objekt u instrumentalu . . . . .                                     | 441 |
| Objekt u instrumentalu uz druge predikatne riječi . . . . .          | 442 |
| Glagoli s više objekata . . . . .                                    | 442 |
| Objekt u akuzativu i genitivu . . . . .                              | 442 |
| Objekt u akuzativu i dativu . . . . .                                | 442 |
| Objekt u akuzativu i instrumentalu . . . . .                         | 443 |
| Objekt u dativu i instrumentalu . . . . .                            | 443 |
| Prijedložni objekt . . . . .                                         | 443 |
| Objekt u akuzativu i prijedložni u akuzativu . . . . .               | 443 |
| Objekt u akuzativu i prijedložni u lokativu . . . . .                | 443 |
| Objekt u dativu i prijedložni u lokativu . . . . .                   | 444 |
| PREOBLIKE GRAMATIČKOG USTROJSTVA REČENICE . . . . .                  | 444 |
| Nijekanje . . . . .                                                  | 444 |
| Niječna čestica . . . . .                                            | 444 |
| Nijekanje pomoćnih glagola . . . . .                                 | 444 |
| Nijekanje imperativa . . . . .                                       | 445 |

|                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Niječni oblici zamjenica i priloga . . . . .                                                | 445 |
| Slavenski genitiv . . . . .                                                                 | 446 |
| Pitanje . . . . .                                                                           | 447 |
| Upitna intonacija . . . . .                                                                 | 447 |
| Upitne čestice . . . . .                                                                    | 447 |
| Upitne zamjenice . . . . .                                                                  | 448 |
| Upitni prilozi . . . . .                                                                    | 449 |
| Zamjenički i priložni izrazi . . . . .                                                      | 449 |
| Usklik . . . . .                                                                            | 450 |
| Zahtjev . . . . .                                                                           | 450 |
| Pasiv . . . . .                                                                             | 451 |
| Obezličenje . . . . .                                                                       | 452 |
| Višestruko preoblikovane rečenice . . . . .                                                 | 454 |
| SKLAPANJE VIŠE REČENICA U JEDNU . . . . .                                                   | 455 |
| SLOŽENE REČENICE . . . . .                                                                  | 455 |
| Odredba i podjela . . . . .                                                                 | 455 |
| Vrste složenih rečenica . . . . .                                                           | 456 |
| Jednostavne rečenice . . . . .                                                              | 457 |
| NEZAVISNO SLOŽENE REČENICE . . . . .                                                        | 457 |
| Rečenični niz . . . . .                                                                     | 457 |
| Veznički prilozi i veznici u nezavisno složenim rečenicama . . . . .                        | 457 |
| Sastavne rečenice . . . . .                                                                 | 459 |
| Rastavne rečenice . . . . .                                                                 | 461 |
| Suprotne rečenice . . . . .                                                                 | 461 |
| Izuzetne rečenice . . . . .                                                                 | 463 |
| Zaključne rečenice . . . . .                                                                | 465 |
| Objasnidbene rečenice . . . . .                                                             | 465 |
| ZAVISNO SLOŽENE REČENICE (bez preoblike ustrojstva) . . . . .                               | 466 |
| ZAVISNE REČENICE PO MJESTU UVRŠTAVANJA U GLAVNU . . . . .                                   | 467 |
| Predikatne rečenice . . . . .                                                               | 467 |
| Subjektne rečenice . . . . .                                                                | 468 |
| Objektne rečenice . . . . .                                                                 | 469 |
| Adverbne rečenice . . . . .                                                                 | 471 |
| Atributne rečenice . . . . .                                                                | 471 |
| ZAVISNE REČENICE PO SADRŽAJU SVOGA UVRŠTAVANJA . . . . .                                    | 472 |
| Odnosne rečenice . . . . .                                                                  | 472 |
| Uvrštavanje odnosne rečenice uz imenicu . . . . .                                           | 473 |
| Uvrštavanje odnosne rečenice uz zamjenicu . . . . .                                         | 474 |
| Uvrštavanje zamjenicom <i>koji</i> . . . . .                                                | 474 |
| Uvrštavanje zamjenicom <i>tko</i> i <i>što</i> . . . . .                                    | 475 |
| Uvrštavanje odnosnim prilogom <i>što</i> . . . . .                                          | 476 |
| Uvrštavanje zamjenicom <i>čiji</i> . . . . .                                                | 477 |
| Uvrštavanje odnosnim pridjevom <i>kakav</i> . . . . .                                       | 478 |
| Uvrštavanje odnosnim pridjevom <i>kolik</i> . . . . .                                       | 479 |
| Mjesne rečenice . . . . .                                                                   | 480 |
| Rečenice s prilogom <i>gdje</i> . . . . .                                                   | 480 |
| Rečenice s prilogom <i>kamo</i> , <i>kud(a)</i> , <i>otkud(a)</i> , <i>odakle</i> . . . . . | 481 |
| Načinske rečenice . . . . .                                                                 | 483 |
| Rečenice s prilogom <i>kako</i> . . . . .                                                   | 483 |
| Rečenice s prilogom <i>kao što</i> . . . . .                                                | 483 |
| Rečenice s prilogom <i>kao da</i> . . . . .                                                 | 484 |
| Rečenice s količinskim prilogom <i>koliko</i> . . . . .                                     | 484 |

|                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Rečenice s vezničkim prilogom <i>što</i> . . . . .                           | 485 |
| Vremenske rečenice . . . . .                                                 | 486 |
| Veznik <i>kad(a)</i> . . . . .                                               | 486 |
| Veznik <i>dok</i> . . . . .                                                  | 489 |
| Veznik <i>čim</i> . . . . .                                                  | 491 |
| Veznički izrazi <i>tek što, jedva što, istom što</i> . . . . .               | 491 |
| Rečenice s prilogom <i>što</i> . . . . .                                     | 491 |
| Veznik <i>netom</i> . . . . .                                                | 492 |
| Veznik <i>pošto</i> . . . . .                                                | 492 |
| Rečenice s vezničkim izrazima <i>nakon što i poslije nego</i> . . . . .      | 492 |
| Rečenice s <i>tek kad</i> . . . . .                                          | 493 |
| Rečenice s <i>prije nego i prije nego što</i> . . . . .                      | 493 |
| Rečenice s <i>kako, otkako i otkad(a)</i> . . . . .                          | 493 |
| Uzročne rečenice . . . . .                                                   | 495 |
| Veznik <i>jer</i> . . . . .                                                  | 495 |
| Veznik <i>što</i> . . . . .                                                  | 496 |
| Rečenice s veznikom <i>kad(a)</i> . . . . .                                  | 497 |
| Rečenice s veznikom <i>kako</i> . . . . .                                    | 497 |
| Veznički izraz <i>budući da</i> . . . . .                                    | 497 |
| Rečenice s veznikom <i>pošto</i> . . . . .                                   | 498 |
| Namjerne rečenice . . . . .                                                  | 498 |
| Veznici <i>da i eda</i> . . . . .                                            | 498 |
| Rečenice s veznikom <i>kako</i> . . . . .                                    | 500 |
| Rečenice s veznicima <i>li i neka</i> . . . . .                              | 500 |
| Posljedične rečenice . . . . .                                               | 501 |
| Veznik <i>da</i> . . . . .                                                   | 501 |
| Veznik <i>te</i> . . . . .                                                   | 502 |
| Pogodbene rečenice . . . . .                                                 | 503 |
| Realne pogodbene rečenice s veznikom <i>ako</i> . . . . .                    | 503 |
| Eventualne pogodbene rečenice s veznikom <i>ako</i> . . . . .                | 504 |
| Potencijalne pogodbene rečenice s veznikom <i>ako</i> . . . . .              | 506 |
| Realne i eventualne pogodbene rečenice s veznikom <i>li</i> . . . . .        | 507 |
| Potencijalne i irealne pogodbene rečenice s veznikom <i>kad(a)</i> . . . . . | 508 |
| Potencijalne i irealne pogodbene rečenice s veznikom <i>da</i> . . . . .     | 509 |
| Dopusne rečenice . . . . .                                                   | 511 |
| Veznik <i>iako</i> . . . . .                                                 | 512 |
| Veznik <i>premda</i> . . . . .                                               | 512 |
| Veznici <i>makar i ma</i> . . . . .                                          | 513 |
| Rečenice s veznikom <i>mada</i> . . . . .                                    | 514 |
| Rečenice s veznicima <i>da i neka</i> . . . . .                              | 514 |
| Rečenice s veznicima <i>koliko i koliko god</i> . . . . .                    | 515 |
| Izrične rečenice . . . . .                                                   | 515 |
| Rečenice s veznikom <i>da</i> . . . . .                                      | 515 |
| S glagolima govorenja . . . . .                                              | 516 |
| S glagolima osjećanja . . . . .                                              | 518 |
| S glagolima duševnoga stanja . . . . .                                       | 519 |
| S glagolima htijenja . . . . .                                               | 520 |
| S glagolima događanja . . . . .                                              | 520 |
| Uz imenice, pridjeve i priloge . . . . .                                     | 521 |
| Rečenice sa složenim veznicima . . . . .                                     | 522 |
| Rečenice s veznikom <i>kako</i> . . . . .                                    | 522 |
| Rečenice s <i>gdje</i> . . . . .                                             | 522 |
| Rečenice s veznikom <i>e</i> . . . . .                                       | 523 |
| Zavisno upitne rečenice . . . . .                                            | 523 |
| Zavisno zahtjevne rečenice . . . . .                                         | 525 |

|                                                                     |            |
|---------------------------------------------------------------------|------------|
| Upravni i neupravni govor . . . . .                                 | 525        |
| Upravni govor . . . . .                                             | 526        |
| Neupravni govor . . . . .                                           | 526        |
| Pretvorba upravnoga govora u neupravni . . . . .                    | 527        |
| Slobodni neupravni govor . . . . .                                  | 529        |
| Period . . . . .                                                    | 530        |
| Kolon . . . . .                                                     | 532        |
| Domatanje zavisnih rečenica . . . . .                               | 533        |
| <b>ZAVISNO SKLAPANJE REČENICA S PREOBLIKOM USTROJSTVA . . . . .</b> | <b>539</b> |
| Atribucija . . . . .                                                | 540        |
| Pridjevski atribut . . . . .                                        | 540        |
| Što može biti atribut . . . . .                                     | 541        |
| Određenost ili pridjevski vid . . . . .                             | 541        |
| Gramatička oznaka određenosti . . . . .                             | 541        |
| Pridjevski vid . . . . .                                            | 541        |
| Izbor pridjevskoga vida . . . . .                                   | 542        |
| Neizražena oznaka određenosti . . . . .                             | 542        |
| Neutralizirana oznaka određenosti . . . . .                         | 542        |
| Upotreba pridjeva . . . . .                                         | 543        |
| Ograničenja u upotrebi pridjeva . . . . .                           | 543        |
| Određeni pridjev . . . . .                                          | 543        |
| Neodređeni pridjev . . . . .                                        | 543        |
| Neobvezatna preoblika atribucije . . . . .                          | 543        |
| Obvezatna preoblika atribucije . . . . .                            | 543        |
| Mjesto pridjevskoga atributa . . . . .                              | 544        |
| Više atributa uz jednu imenicu . . . . .                            | 545        |
| Više pridjevskih atributa uz jednu imenicu . . . . .                | 550        |
| Ispuštena zalihosna imenica . . . . .                               | 551        |
| Imenička zamjenica i atribut . . . . .                              | 552        |
| Obvezatan atribut . . . . .                                         | 552        |
| Sintaktički obvezatan atribut . . . . .                             | 552        |
| Genitiv vremena . . . . .                                           | 552        |
| Akuzativ vremena . . . . .                                          | 553        |
| Genitiv svojstva . . . . .                                          | 553        |
| Semantički obvezatni atributi . . . . .                             | 553        |
| Vlastita imena (dvočlana ili višečlana) . . . . .                   | 553        |
| Stručni nazivi . . . . .                                            | 553        |
| Atribut uz semantički zalihosne imenice . . . . .                   | 553        |
| Izričaji . . . . .                                                  | 555        |
| Idiom . . . . .                                                     | 555        |
| Fraza . . . . .                                                     | 555        |
| Imenički atribut . . . . .                                          | 556        |
| Posvojni genitiv ili genitiv posesivni . . . . .                    | 557        |
| Genitiv cjeline . . . . .                                           | 558        |
| Dijelni genitiv ili genitiv partitivni . . . . .                    | 559        |
| Genitiv sadržaja . . . . .                                          | 559        |
| Objasnidbeni genitiv ili genitiv eksplikativni . . . . .            | 560        |
| Genitiv subjektni . . . . .                                         | 561        |
| Genitiv objektni . . . . .                                          | 561        |
| Genitiv svojstva . . . . .                                          | 562        |
| Posvojni dativ . . . . .                                            | 562        |
| Apozicija . . . . .                                                 | 563        |
| Slaganje atributa i apozicije s imenicom . . . . .                  | 564        |
| Atribut . . . . .                                                   | 565        |

|                                                   |            |
|---------------------------------------------------|------------|
| Potpuno slaganje . . . . .                        | 565        |
| Pridjevi . . . . .                                | 565        |
| Pridjevske zamjenice . . . . .                    | 565        |
| Redni brojevi . . . . .                           | 566        |
| Izostalo ili nepotpuno slaganje . . . . .         | 566        |
| Prijedložni ili padežni izraz . . . . .           | 566        |
| Dva, oba, obadva . . . . .                        | 566        |
| Dvije, obje, obadvije . . . . .                   | 567        |
| Tri, četiri . . . . .                             | 567        |
| Brojevi veći od četiri . . . . .                  | 568        |
| Dvoje, troje ... dvojica, trojica ... . . . . .   | 568        |
| Količinski prilozi . . . . .                      | 568        |
| Dvorodne imenice . . . . .                        | 569        |
| Apozicija . . . . .                               | 569        |
| Predikatni proširak . . . . .                     | 570        |
| Imenski proširak . . . . .                        | 570        |
| Glagolski proširak . . . . .                      | 574        |
| Infinitivizacija . . . . .                        | 575        |
| Nominalizacija . . . . .                          | 579        |
| <b>RED RIJEČI . . . . .</b>                       | <b>583</b> |
| <b>VRSTE REDA RIJEČI . . . . .</b>                | <b>583</b> |
| Stilski neobilježen red riječi . . . . .          | 584        |
| Jednostavna rečenica . . . . .                    | 584        |
| Predikat . . . . .                                | 584        |
| Objekt . . . . .                                  | 585        |
| Priložna oznaka . . . . .                         | 585        |
| Složena rečenica . . . . .                        | 585        |
| Atribut . . . . .                                 | 586        |
| Apozicija . . . . .                               | 588        |
| Predikatni proširak . . . . .                     | 588        |
| Nezavisno složena rečenica . . . . .              | 588        |
| Zavisno složena rečenica . . . . .                | 588        |
| Stilski obilježen red riječi . . . . .            | 590        |
| Predikat . . . . .                                | 590        |
| Objekt . . . . .                                  | 590        |
| Priložna oznaka . . . . .                         | 591        |
| Atribut . . . . .                                 | 591        |
| Apozicija . . . . .                               | 592        |
| Predikatni proširak . . . . .                     | 592        |
| Upravni govor . . . . .                           | 593        |
| Zavisne rečenice . . . . .                        | 593        |
| Umetnuti izrazi i rečenice . . . . .              | 594        |
| Obvezatan red riječi . . . . .                    | 595        |
| Zanaglasnice . . . . .                            | 595        |
| Prednaglasnice . . . . .                          | 598        |
| <b>POVIJESNE JEZIČNE PROMJENE . . . . .</b>       | <b>601</b> |
| <b>A. PROMJENE U FONOLOŠKOM SUSTAVU . . . . .</b> | <b>602</b> |
| Razvoj samoglasničkoga sustava . . . . .          | 602        |
| Poluglasi . . . . .                               | 605        |
| Refleksi jata (ě) . . . . .                       | 608        |
| Samoglasničke alternacije . . . . .               | 610        |

|                                                        |            |
|--------------------------------------------------------|------------|
| Ostale samoglasničke promjene . . . . .                | 611        |
| Razvoj suglasničkoga sustava . . . . .                 | 614        |
| Jotacija i palatalizacije . . . . .                    | 615        |
| Jednačenja (asimilacije) . . . . .                     | 619        |
| Ostale suglasničke promjene . . . . .                  | 620        |
| <b>B. PROMJENE U MORFOLOŠKOM SUSTAVU . . . . .</b>     | <b>623</b> |
| Deklinacije . . . . .                                  | 623        |
| Deklinacija imenica . . . . .                          | 624        |
| Deklinacija imenica muškoga i srednjega roda . . . . . | 624        |
| Deklinacija imenica ženskoga roda . . . . .            | 626        |
| Zamjeničko-pridjevska deklinacija . . . . .            | 627        |
| Glagolski oblici . . . . .                             | 630        |
| Prezent . . . . .                                      | 630        |
| Aorist . . . . .                                       | 631        |
| Imperfekt . . . . .                                    | 631        |
| Imperativ . . . . .                                    | 632        |
| Kondicional . . . . .                                  | 633        |
| Futur . . . . .                                        | 633        |
| Participi . . . . .                                    | 633        |
| Predmetno kazalo . . . . .                             | 637        |